

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **A. J. S. S.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2025, č. j. 20 Az 23/2023 - 70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 6 135 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 8. 2023, č. j. OAM-243/ZA-ZA11-K09-PD2-R2-2016, rozhodl podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“), tak, že se žalobci doplňková ochrana neprodlužuje.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu u Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 1. 4. 2025, č. j. 20 Az 23/2023-70, zamítl jako nedůvodnou.

[3] Městský soud nejprve uvedl, že žalovaný ve věci téhož žalobce již jednou rozhodl tak, že doplňkovou ochranu neprodloží; předchozí rozhodnutí žalovaného však městský soud rozsudkem ze dne 25. 4. 2023, č. j. 13 Az 4/2021-37 (dále jen „*první rozsudek MS*“), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný totiž dle městského soudu neopatřil dostatečné a aktuální informace o zemi původu žalobce.

[4] Dále městský soud shrnul, že žalobci byla udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců, poté mu byla doplňková ochrana prodloužena o dalších 24 měsíců, a to do 25. 7. 2020. Doplňková ochrana byla žalobci udělena podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, protože v zemi původu nebylo možné vyloučit hrozbu vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. V zemi původu probíhal v době rozhodování o udělení doplňkové ochrany a o jejím prvním prodloužení ozbrojený konflikt mezi extremistickou skupinou Islámský stát a řadou kurdských jednotek, jednotek ústřední vlády a provládních domobraneckých skupin, a dále probíhaly mezinárodní vzdušné akce vedené USA, přičemž bezpečnostní situace byla velmi nestabilní.

[5] V řízení o prodloužení doplňkové ochrany mají dle městského soudu správní orgány posuzovat, zda se významně a dlouhodobě změnila okolnosti, pro které byla doplňková ochrana žadateli udělena či které vedly k jejímu udělení. Důkazní břemeno k otázce, zda nadále trvá důvod udělení doplňkové ochrany, nese správní orgán. Žalovaný v projednávané věci dle městského soudu shromáždil dostatečné podklady. K jejich aktuálnosti městský soud konstatoval, že většina dokumentů je z konce roku 2022. Dokumenty tedy popisují situaci přibližně třičtvrtě roku před vydáním rozhodnutí žalovaného, což je dle městského soudu přijatelné. Žalobce navíc neuvedl nic konkrétního, co by svědčilo o neaktuálnosti dokumentů. Dále městský soud uvedl, že se jedná o obsáhlé materiály z různých zdrojů, které podrobně popisují situaci v zemi původu. Žalobce v řízení u městského soudu na podporu svých tvrzení odkázal na jiné informační zdroje, pokud však chtěl zpochybnit informace získané žalovaným, měl tak dle městského soudu učinit již ve správním řízení. Nadto, žalobce nekonkretizoval, jak by se měly jím zmíněné články a informace vztahovat k jeho případu.

[6] Městský soud souhlasil s žalobcem, že Irák nelze označit za zcela bezpečnou zemi. Nyní je situace v Iráku ovlivněna zejména pokračujícími operacemi irácké vlády podporované oddíly Pešmerga, různými miličními skupinami a mezinárodními koaličními silami proti zbývajícím bojovníkům Islámského státu, dále tureckými (převážně) leteckými údery proti Straně kurdských pracujících v příhraničních oblastech v regionu Iráckého Kurdistanu a konfliktem mezi Íránem a USA. Totální ozbrojený konflikt však v Iráku aktuálně neprobíhá, a proto musel žalobce prokázat dostatečnou míru individuálního ohrožení.

[7] Zjištění o stavu země tak bylo potřeba vztáhnout k případu žalobce a vyhodnotit, zda nasvědčují tomu, že by žalobce měl být v zemi původu ohrožen nebezpečím vážné újmy, a to zejména s přihlédnutím k místu, kam by se konkrétně měl vrátit, tedy v Bagdádu. Městský soud konstatoval, že území Bagdádu je v současné době územím, na němž dochází ke svévolnému násilí, avšak nikoli ve vysoké míře. Proto je požadováno podrobné individuální posouzení skutečností na straně žadatele, které musí svědčit o tom, že civilista vrácený na toto území by byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy ve smyslu čl. 15 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.

pokračování

[8] Žalobce nesdělil nic, na základě čeho by bylo možné se domnívat, že by měl být v zemi původu ve zvýšené míře ohrožen nebezpečím svévolného násilí, resp. vážné újmy. Žalobce se hlásí k šíitské větvi islámu, která je v místě původu žalobce majoritní, absentuje u něj politické přesvědčení a ve vlasti neměl žádné konkrétní problémy. Žil v klidné čtvrti, v níž se sunnitě a šíité respektovali, nebyl členem politické strany či organizace a vlast opustil převážně z ekonomických důvodů. Městský soud se tak ztotožnil s žalovaným, že nic nesvědčí o tom, že by žalobce měl v zemi původu čelit zvýšeným rizikům a byl ohrožen pouze z důvodu své přítomnosti v Iráku, resp. Bagdádu. Žalovaný tak dostatečně prokázal, že doplňkové ochrany již není zapotřebí a žalobci při návratu do země původu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu nehrozí.

[9] Proti rozsudku městského soudu podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[10] Kasační stížnost je dle stěžovatele přijatelná, neboť došlo k zásadnímu pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Toto pochybení spatřuje v tom, že městský soud nesprávně posoudil splnění podmínek pro prodloužení doplňkové ochrany, neboť vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[11] Stěžovatel namítá, že žalovaný i městský soud se zabývali pouze informacemi, které svědčily v neprospěch stěžovatele. Současně však žalovaný a městský soud připouští, že v Iráku stále hrozí nebezpečí újmy na zdraví a životě, jelikož situace v zemi je nadále nestabilní a civilnímu obyvatelstvu hrozí nebezpečí. Přestože lze teoreticky hovořit o určitém zlepšení situace, Irák nelze považovat za bezpečnou zemi.

[12] Pokud městský soud stěžovateli vytýká, že některé podklady předložil až v řízení o žalobě, pak tyto podklady sloužily na podporu jeho tvrzení o situaci v zemi původu. Důkazní břemeno navíc nesl žalovaný. Dále stěžovatel namítá, že žalovaný sice shledal, že současná situace v Iráku již neodpovídá totálnímu konfliktu, ale nevysvětlil, proč jen z tohoto důvodu stěžovateli nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Stěžovatel rovněž trvá na tom, že podklady z konce roku 2022 nejsou aktuální, a žalovaný tudíž nedostal povinnosti, kterou mu městský soud uložil v prvním rozsudku MS.

[13] Dle stěžovatele žalovaný nedostatečně a nesprávně posoudil přiměřenost dopadu rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života, přičemž městský soud tuto vadu „nezhojil“. Dále stěžovatel v kasační stížnosti popisuje svoji rodinnou situaci, z níž dovozuje, že neprodloužení doplňkové ochrany představuje nepřiměřený zásah do práv a svobod jeho samého i jeho rodiny. Uvedené dovozuje z toho, že pobývá v ČR již od roku 2016, hovoří plynně česky a nachází se zde též jeho šestičlenná rodina (matka, otec, sestra a její dvě nezletilé děti).

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že dostatečně zjistil stav věci, shromáždil dostatek podkladových informací a dostatečně posoudil stěžovatelem předestřené důvody podání žádosti. Zabýval se také vazbami stěžovatele na území ČR, ve vztahu k možnosti prodloužení doplňkové ochrany je však neshledal relevantními.

Žalovaný poukázal na to, že městský soud zdůraznil dočasnou povahu institutu doplňkové ochrany a možnost stěžovatele získat pobytové oprávnění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“). Žalovaný se ztotožňuje s rozsudkem městského soudu, který se dostatečně vypořádal s žalobní argumentací. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně ji zamítl.

[15] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Nejvyšší správní soud přitom vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Přijatelnost je obecně dána v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále přijatelnost zakládá rovněž zásadní pochybení krajského (resp. městského) soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 – 28, č. 4219/2021 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Ani jednu z těchto situací Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci neshledal. Pro úplnost lze dodat, že uvedená judikaturně ustálená kritéria přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz výše rovněž odkazované usnesení č. j. 9 As 83/2021 – 28).

[16] Stěžovatel považuje kasační stížnost za přijatelnou, neboť městský soud vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Pokud by se městský soud dopustil namítaného pochybení, mohl by to být důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se však s tímto stěžovatelovým tvrzením neztotožňuje. Předně uvádí, že městský soud napadený rozsudek řádně odůvodnil a vypořádal se s podstatou žalobní argumentace, a napadený rozsudek je tedy přezkoumatelný.

[17] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře povahou řízení o prodloužení doplňkové ochrany opakovaně zabýval. Konstatoval přitom, že povahou tohoto řízení je posouzení, zda se významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které byla žadateli doplňková ochrana udělena (srov. rozsudek ze dne 7. 4. 2021, č. j. 7 Azs 203/2020-85). K odejmutí doplňkové ochrany nebo jejímu neprodloužení může dojít jen tehdy, došlo-li ke kvalifikované změně, resp. zániku těch okolností, které k udělení doplňkové ochrany vedly (srov. rozsudek ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 Azs 21/2011-57). Tím se řízení o prodloužení doplňkové ochrany podstatně odlišuje od prvotního řízení o jejím udělení, v němž se zkoumá naplnění podmínek pro její udělení od počátku (srov. usnesení ze dne 9. 8. 2023, č. j. 1 Azs 86/2023-27).

[18] Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu rovněž vyplývá, že správní orgány při rozhodování o doplňkové ochraně vychází z informací o zemi původu, které musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů a (4) transparentní a dohledatelné (srov. rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, či usnesení ze dne 1. 6. 2023, č. j. 1 Azs 29/2023-42). Aktuálnost zpráv o zemi původu je nutné hodnotit ve vztahu ke změnám okolností v dané zemi. V případě států, ve kterých dochází k překotným změnám

pokračování

situace či států s nestabilní bezpečnostní situací je nutné trvat na dodržování přísnějších požadavků ohledně aktuálnosti zpráv (srov. rozsudek ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019-74). Aktuálnosti zpráv o Iráku se ve skutkově i právně obdobných věcech zabýval Nejvyšší správní soud také v usneseních ze dne 29. 2. 2024, č. j. 8 Azs 177/2023-84, a ze dne 26. 2. 2025, č. j. 1 Azs 191/2024-88, v nichž aproboval závěr městského soudu, dle něhož zprávy, popisující situaci v Iráku několik měsíců před vydáním rozhodnutí o doplňkové ochraně, jsou dostatečně aktuální.

[19] Stěžovatel dále namítá nepřiměřenost dopadu rozhodnutí žalovaného do jeho soukromého a rodinného života. Uvádí, že na území ČR pobývá již od roku 2016, vybudoval si zde významné sociální a pracovní vazby a hovoří plynule česky. Na území ČR se nachází také jeho šestičlenná rodina. Oproti tomu v Iráku již nemá žádné zázemí. Rovněž zdůrazňuje, že pouze stěžovatel a jeho sestra jsou schopni pracovat a společně se podílejí na péči o celou rodinu a na její výživě. Proto by byl návrat stěžovatele do země původu zásahem také do práv jeho rodinných příslušníků. Nejvyšší správní soud ověřil, že v žalobě stěžovatel jen stručně konstatoval, že žalovaný „*zcela pominul sociální a rodinné vazby, které má žalobce v České republice, a naopak v Iráku nemá žádnou blízkou rodinu, ani domov, ani místo, kam by se mohl vrátit.*“ Tato kasační argumentace tak nemá předobraz v žalobě, ačkoli v ní uplatněna být mohla, a jedná se tak o nepřipustnou námitku dle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se jí tedy nezabýval a ani v souvislosti s ní neshledal přijatelnost kasační stížnosti.

[20] Městský soud v projednávané věci vycházel z výše citované judikatury. Nejvyšší správní soud nezjistil zásadní pochybení městského soudu při výkladu hmotného či procesního práva a současně dospěl k závěru, že stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku kasační soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu.

[21] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 – 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

[23] Usnesením ze dne 28. 5. 2025, č. j. 21 Azs 73/2025-30, ustanovil Nejvyšší správní soud stěžovateli jako zástupce pro řízení JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to za sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „*advokátní tarif*“] ve výši 4 620 Kč [§ 9 odst. 5 a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu).

Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celková částka jeho odměny se proto zvyšuje o sazbu této daně ve výši 1 065 Kč (21 % z částky 5 070 Kč).

[24] Celkem tedy zástupci náleží odměna ve výši 6 135 Kč [4 620 Kč (jeden úkon právní služby) + 450 Kč (náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby) + 1 065 Kč (DPH)]. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady stěžovatele nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu